

СТАНОВИЩЕ

от проф. Бистра Цанева Калчева, доктор по фармакология, професор по биохимия при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по специалност „Биохимия“, професионално направление 4.3. Биологически науки, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика

Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ е обявен в ДВ брой 59/26.07.2022 г. и е за нуждите на катедра „Биохимия, молекулна медицина и нутригеномика“, Факултет „Фармация“, Медицински университет – Варна.

На заседание на Факултетния съвет на Факултет „Фармация“ при Медицински университет – Варна (Протокол No 59/26.07.2022) и със Заповед No P-109-375 от 26.09.2022 г. на Ректора на университета съм определена за вътрешен на член на Научното жури. На първо заседание на научното жури бе решено да изготвя становище (Протокол No1 от 05.10.2022г.).

Единствен кандидат по конкурса е главен асистент Оскан Бахидинов Тасинов, дб от Катедра „Биохимия, молекулна медицина и нутригеномика“, Факултет „Фармация“, Медицински университет – Варна.

Кратки данни за кандидата

Гл. ас. Оскан Тасинов е започнал професионалното си развитие през 2010 г., когато чрез конкурс е назначен за асистент към Катедрата по биохимия, молекулна медицина и нутригеномика към Медицински университет – Варна. През 2012г. той става редовен докторант към същата катедра, а през 2015 г., след успешно защитена докторска дисертация по биохимия, придобива ОНС „доктор“. През 2016г. придобива специалност „биохимия“ и същата година с конкурс е избран за главен асистент към Катедрата по биохимия, молекулна медицина и нутригеномика на Медицински университет – Варна.

Оценка на научните трудове на кандидата

За участие в конкурса гл. ас. Оскан Тасинов е представил всички изискуеми документи, съгласно изискванията на ЗРАС в Република България и на ПРАС на Медицински университет – Варна. Всички документи ведно с доказателствените материали са изрядно подредени.

От приложената АКАДЕМИЧНА СПРАВКА за наукометричните показатели за заемане на АД „Доцент“ и от доказателствения материал се установява, че гл. ас. Оскан Тасинов покрива необходимия минимум от 400 точки за заемане на АД „доцент“ (Таблица 1).

Таблица 1. Минимални национални изисквания за заемане на АД „доцент“ и съответните наукометрични данни на гл.ас. Оскан Тасинов

Група показатели	Съдържание	Минимални национални изисквания за заемане на АД „доцент“	Наукометрични данни на гл.ас. Оскан Тасинов
А	Показател 1 – дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“	50	50
Б	Показател 2 - дисертационен труд за присъждане на НС „доктор на науките“	-	-
В	Показател 3 – хабилитационен труд - монография	100	100
Г	Показател 7 - Научни публикации, публикувани в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus)	200	204
Д	Показател 11 - Цитирания в научни издания, монографии и колективни томове и патенти, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus)	50	50
	Общ брой точки по всички показатели	400	404

Гл. ас. Оскан Тасинов участва в конкурса с **13 научни публикации**, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), в 5 от които е първи автор. От тях **7** попадат в квантил 4 (Q4), **2** в квантил 3 (Q3), **2** в квантил 2 (Q2) и **2** в квантил 1 (Q1). Шест от представените пълнотекстови публикации са в списания с импакт фактор, като **общият импакт фактор** възлиза на **20,094**.

Кандидатът е представил списък с 45 участия в международни научни форуми, от които в 11 е първи автор. Участията в национални научни форуми са 12, от тях в 4 е първи автор.

Цитирания

Представени са общо **25 броя** цитирания в научни издания.

Научна активност и научни приноси

Научните трудове на кандидата са в 2 основни научни направления, **1. Храни и хранене** и **2. Онкология**, с посочени поднаправления, които попадат в научните приоритети на Медицински университет- Варна.

Научните трудове в **поднаправление 1.1.** са насочени към оценка на биологичните ефекти на медицински растения *in vivo*, в интервенционни изследвания, и в *in vitro* моделни системи на клетъчни култури. Изследван е полифенолният състав на плодове от бъзак и са доказани антиоксидантна (включително експресия на антиоксидантни ензими), цитопротективна, противовъзпалителна и имуномодулираща активност на отделни фракции в модели на клетъчни култури. На базата на получените резултати е издигната хипотезата, че молекулярният механизъм на противовъзпалителното действие на плодовете от бъзак включва потискане на ER-стрес.

Научните трудове в **поднаправление 1.2.** са насочени към оценка на биологичните ефекти на води и хранителни добавки, съдържащи микро- и макро-елементи и техни соли *in vivo* и *in vitro*. В модел на клетъчни култури е доказан е цитотоксичен ефект на води от български влажни зони с развитие на токсигенни цианопрокариоти. В интервенционално проучване са изследвани биологичните ефекти на сярасъдържаща минерална вода от Варненския басейн като е доказан подобрен редокс-статус, антиоксидантна защита и противовъзпалителен ефект.

В модел на клетъчни култури е изследван е молекулярният механизъм на действие на Шуслерова сол *Ferrum phosphoricum* върху клетъчната пролиферация и транскрипцията на гени, свързани с метаболизма на желязото, антиоксидантната защита и възпалителния отговор. Получени са нови данни както за стимулиращото действие на Шуслеровата сол върху метаболизма на желязото, антиоксидантната защита, така и за противовъзпалителното ѝ действие.

Научните трудове в **направление 2** са насочени към изследване на предиктивни и прогностично-диагностични биомаркери при колоректален карцином. Доказана е свръх експресия на циркулиращата микро-РНК miR-618 в серума на пациенти с метастатичен колоректален карцином като експресионните нива са обвързани с преживяемостта на болни с рак на колона и с риска от такъв. Издигната е хипотезата че miRNA-618 би могла да бъде потенциален прогностичен биомаркер при метастатичен колоректален карцином.

Оценка на монографичния труд на кандидата

Кандидатът е представил монографичен труд на тема „Молекулни механизми на имуномодулиращото действие – основа за профилактичния и терапевтичен потенциал на *Sambucus ebulus* L.“ Монографията е с обем 167 страници. Използвани са 456 литературни източника. Монографичният труд е посветен на имуномодулиращото действие на билките като основа за техния профилактичен и терапевтичен потенциал, едно актуално направление в съвременната фитомедицина. В манускрипта е направен критичен анализ на данните в литературата и е споделен собствен опит при изследване на редица плейотропни ефекти, включително и имуномодулиращо действие на *Sambucus ebulus* L. Специално внимание е отделено на взаимовръзката между възпаление и имуноен отговор, като са дискутирани редица сигнални и метаболитни пътища (NF-κB и Nrf2 сигнални пътища, MAPK-киназна, JAK-STAT и фосфатидилинозитол-3-киназна сигнални каскади, метаболизъм на арахидоновата киселина), имащи отношение както към тези два процеса, така и като таргети за растителните имуномодулатори. В логическа последователност се прави преглед

на фитохимичния състав на бъзак, като се обвързва с доказани *in vitro* и *in vivo* биологични действия на билката – антиоксидантна активност, противовъзпалително действие, противотуморен ефект, антибактериално и противовирусно действие. На базата на данни от литературата, а и от собствени резултати е направен опит да се обясни на молекулно ниво как се повлияват основни сигнални пътища, имащи отношение към тези биологични ефекти на бъзак. Монографичният труд на кандидата е задълбочено написан и е с определена научно-приложна насоченост. Приведени са редица данни, потвърждаващи приложението на бъзак в народната медицина като се дава и практическа насоченост за здравословно хранене в периоди на отслабена имунната защита на организма.

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

От представената справка за учебна натовареност е видно, че за периода 2016-2021 г. средната учебна натовареност на гл. ас. Оскан Тасинов възлиза на 539 часа упражнения по биохимия на студенти с преподаване на български език и 1289 часа с преподаване на английски език. Лекциите средно за периода възлизат на 41 часа с преподаване български език и 5 часа с преподаване на английски език, което прави общо 1873 часа учебна натовареност за периода при норматив 1800 часа. Възлагането на лекции на кандидата говори за активното му участие в учебно-преподавателската дейност на катедрата.

Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки към кандидата. Препоръката ми е да продължи да поддържа висока публикационна активност.

Заклучение

Представените от кандидата материали по конкурса показват, че гл. ас. Оскан Бахидинов Тасинов, д.б. покрива всички наукометрични показатели и отговаря на изискванията за заемане на АД „доцент“, съгласно ЗРАС на Република България и ПРАС на Медицински университет – Варна. Представените научни трудове и доказателствен материал за научната му дейност отговарят на количествените и качествени критерии за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Давам своята **положителна оценка** на гл. ас. Оскан Бахидинов Тасинов, д.б., като участник в конкурса и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на гл. ас. **Оскан Бахидинов Тасинов, д. б.** академичната длъжност „доцент“ по научна специалност „Биохимия“, професионално направление 4.3. Биологически науки, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика за нуждите на катедра „Биохимия, молекулна медицина и нутригеномика“ при Факултет „Фармация“ на Медицински университет – Варна.

30.11.2022г.

гр. Варна

Изготвил становище:.....

/проф. Бистра Калчева, д.фарм./